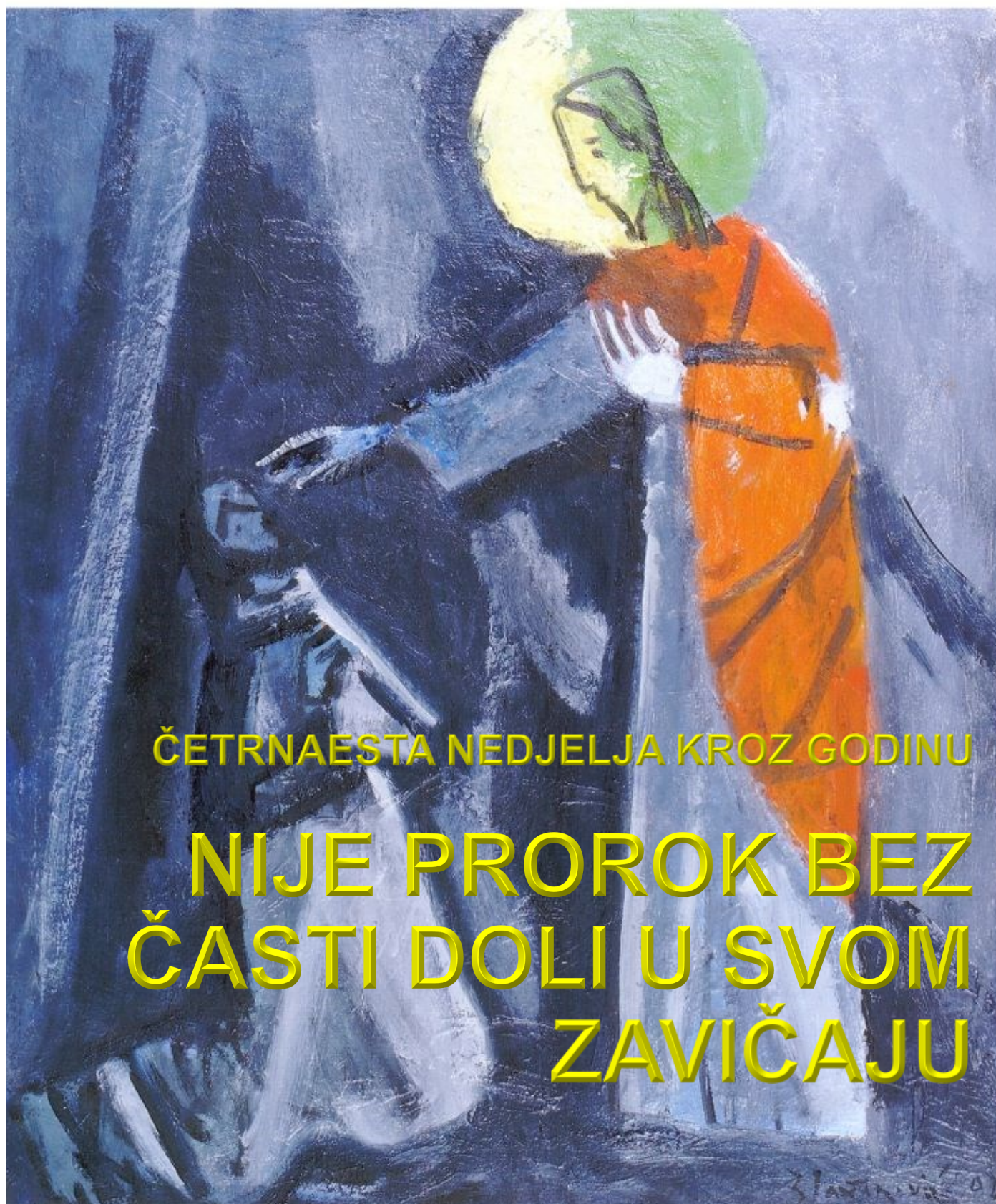

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

ČETRNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

NIJE PROROK BEZ
ČASTI DOLI U SVOM
ZAVIČAJU

SRPANJ

Ned. 7. **XIV. NEDJELJA KROZ GODINU**
 Benedikt XI. Vilibald

Pon. 8. Akvila i Priska, Prokopije, Pankracije

Uto. 9. Marija Petković

Sri. 10. Feliks, Filip, Rufina, Viktorija

Čet. 11. **Benedikt opat**; Benko; Dobroslav

Pet. 12. Mohor; Ivan Gualberti; Mislav

Sub. 13. **Majka Božja Bistrička**

Naslovnica:

Vladimir Blažanović, *Ozdravljenje slijepca*

mihael

18/2024.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela
 MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
 Godište XVIII. (2024.), broj 18 (608);
 četrnaesta nedjelja kroz godinu, 7. srpnja 2024.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan,
 tel.: 22 712, 85 682;; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana,
 tel.: 22 715, 82 805;; e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA

Isus: previše poznat - nepoznat 3

SLUŽBA RIJEČI

XIV. NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Nije prorok bez časti
 doli u svom zavičaju. 4

HOMILIJA

I čudio se njihovoj nevjeri 8

MEDITACIJA

Vjera 9

KATEHEZA

Prorok čovjek i glas Božji 10

Mali vjeronaučni leksikon 14

MEDITACIJA

O Vjeri 15

SPOMENDAN

Sveti Benedikt 16

NAŠI POKOJNI 18

MEDITACIJA

Molitva za dar molitve 20

Isus: previše poznat - nepoznat

U pravilu prorok nije čašćen u svojoj domovini i u svojoj kući. Nemojmo se uzrujavati zbog toga. Čovjek je glup do te mjere da vjeruje da biti prorok mora značiti, takoreći, život u stranci. Međutim, bolje od bilo koga, njegovi sugrađani i članovi njegove obitelji znaju i pamte njegov ljudski karakter. Ali istina će uvijek trijumfirati.

Nazarećani si postavljaju ispravna pitanja o Isusu, odakle je to došlo, ta mudrost koja proizlazi iz njegove riječi i velika čuda koja čini? No zašto ne dolaze do vjere u Isusa? Jer njihovi dokazi zaustavljaju njihovo traženje: budući da je stolar, njegovo je samopouzdanje nenormalno; budući da je Marijin sin, budući da poznajemo njegove rođake, budući da je iz našeg kraja... on zato nema ništa što ga razlikuje od nas, ništa što bi ga trebalo razlikovati.

Vidimo da Isusovi sunarodnjaci imaju dovoljno svjetla da krenu prema otajstvu Isusove osobe - istinski čovjek, čovjek sa zemlje, ali obdaren nadljudskim riječima i moćima. Ipak, ostaju zaprepašteni skandalom i odbijaju priznati ono što ih u Isusu nadmašuje jer se drže onoga što je na istoj razini s njihovim svakodnevnim životima. Isus ima pravo očekivati da u njemu prepoznaju barem proroka, čak i ako ostanu zatvoreni.

Na taj način vjera vene i u našim životima. Isus, previše poznat, više nije niti uznemirujući niti poticajan niti čak zanimljiv; čak ni njegova riječ više nije proročanska jer smo navikli na njegovu mudrost.

Prolaze dani ispunjeni svakodnevnim dužnostima, malim svakodnevnim hitnim situacijama, malim projektima po našoj mjeri - danima kada Isus neće moći "učiniti neko čudo" jer u nama ne nalazi ni očekivanje ni živu vjeru ni oduševljenje za duhovnu avanturu. Sama njegova prisutnost postala je banalizirana - toliko da prestajemo hodati prema "njegovu domu".

Isus se začudio njihovu nedostatku vjere.

U svjetlu te tuge Isusa Spasitelja i u ovo vrijeme kada nas toliko svjetskih događaja upućuje na našu autentičnost, kao kršćani, razumijemo opomenu iz Poslanice Hebrejima „Zato uspravite ruke klonule i koljena klecava, poravnite staze za noge svoje da se hromo ne iščaši, nego, štoviše, da ozdravi. Pripazite da se tko ne sustegne od milosti Božje.”

Uz postojan i energičan glas poslanice Hebrejima, u sebi opažamo umirujući i mekši glas, glas Duha Svetoga, glas Izvora koji u nama šapuće: "Dođite k Ocu. Vjerujte u Krista."

Prvo čitanje: Ez 2, 2-5

Rod su odmetnički, ali neka znaju da je prorok među njima.

Čitanje Knjige proroka Ezekiel

U one dane:

Uđe u me duh te me podiže na noge i ja čuh glas onoga koji mi govoraše. I reče mi: „Sine čovječji, šaljem te k sinovima Izraelovim, k narodu odmetničkom što se odvrže od mene. Oni i oci njihovi bunili su se protiv mene sve do dana današnjega. Šaljem te k sinovima tvrdokorna pogleda i okorjela srca. Reci im: 'Ovo govori Gospodin Bog!' I poslušali oni ili ne poslušali – rod su odmetnički - neka znaju da je prorok među njima.“

Riječ Gospodnja

Pozadina prvog čitanja je Izraelski narod pobunjenika, tvrdoglavaca i srca okorjeloga koji se pobunio protiv svoga Boga i zatvorio se u sebe, ne želi više slušati. Ovakav stav tvrde zatvorenosti i predmnijevane samodostatnosti narod pretvara u neprobojni zid. Međutim, čak i kada se ljudi tako postave prema svome Bogu, on sve čini kako bi otvorio njihovo srce i šalje im svoje proroke.

Ezekiel, što znači „Bog daje snagu“, postaje snažan Božji glasnik i njegov poslanik: „Šaljem te sinovima Izraelovim“. Današnja liturgija donosi dio Ezekielovog poziva. U početku svoje Knjige, on je podsjetio na svoje viđenje: Bog mu se objavio u svojoj slavi. Njegovo viđenje je početna točka njegovog budućeg poslanja (slično kao i Pavao na putu za Damask; Dj 9), određena glasom koji je čuo. Prorokov poziv je prvotno osobni poziv u kojemu od dobiva određeno poslanje: „Šaljem te...“. Pošto je poslan narodu, dobiva dar Duha kao i svi proroci, ali i kao svi kojima je povjerena zadaća u narodu: Samson, Šaul, David...

Bog preko proroka preuzima inicijativu i ide ususret svome narodu upravo u trenutcima kada narod ne želi slušati, jer je postao odmetnički i pobunjenički. Bilo da poslušaju ili ne poslušaju, Izraelci će znati da ih Bog proziva preko proroka. Više neće moći optuživati Gospodina da ih ne sluša, da šuti, nego će prepoznati neposlušnost i kako njihova gluhoća srca potječe od njih samih, a ne od njihovog Stvoritelja. Prorokova prisutnost u narodu je izričit znak Božje vjernosti, Boga koji ne napušta svoj narod. Povjereno poslanje ne mjeri se u konačnici u uspjehu njegova navještaja, ni u načinu na koji ga narod prihvaća, već u njegovoj vjernosti poslanju.

Otpjevni psalam: Ps 123, 1-4

Oči su naše uprte u Gospodina dok nam se ne smiluje.

Oči svoje uzdižem k tebi
koji u nebesima prebivaš .

Evo, kao što su uprte oči slugu u ruke gospodara
i oči sluškinje u ruke gospodarice,
tako su oči naše uprte u Gospodina, Boga našega,
dok nam se ne smiluje.

Smiluj nam se, Gospodine, smiluj se nama
jer se do grla nasitismo prezira.
Presita nam je duša
podsmijeha objjesnih, poruga oholih.

Psalam pripada skupini „Hodočasničkih psalama“ (Ps 120 - 134) koje su pjevali hodočasnici na putu za Jeruzalem. Psalam 123 sastavljen je vjerojatno nakon izgnanstva kada zajednica podložena poganskim uvredama i napadima, izražava svoja očekivanja u poniženjima, bdjenjima i u postojanoj vjernosti Bogu. Vjernik je siguran da će se Bog smilovati onome koji je „sit poruga oholih“. Psalam izražava molitvu Božjeg naroda, izloženog „podsmijesima objjesnih“. Ova molitva slična je onoj odbačenog proroka, koji je uvijek vjeran Bogu, ili molitvi Isusovoj, koji je odbačen od naroda, ali predan Ocu.

Drugo čitanje: 2Kor 12, 7-10

Hvalit ću se svojim slabostima da se nastani u meni snaga Kristova.

Čitanje Druge poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima

Braćo:

Da se zbog uzvišenosti objavâ ne bih uzoholio, dan mi je trn u tijelu, anđeo Sotonin, da me udara da se ne uzoholim. Za to sam triput molio Gospodina da odstupi od mene. A on mi reče: „Dosta ti je moja milost jer snaga se u slabosti usavršuje.“ Najradije ću se dakle još više hvaliti svojim slabostima da se nastani u meni snaga Kristova. Zato uživam u slabostima, uvredama, poteškoćama, progonstvima, tjeskobama poradi Krista. Jer kad sam slab, onda sam jak.

Riječ Gospodnja

Zadnja poglavlja Pavlove Druge poslanice Korinćanima sadrže njegovu osobnu obranu koja odgovara na ironične prigovore protivnika. Pritom spominje i svoju tjelesnu slabost o kojoj govori u ovonedjeljnom odlomku. Pavao spominje »trn u tijelu« koji mu je dan, a zove ga i »anđelom Sotoninim« koji ga udara. Teško je danas ocijeniti o čemu je tu bila riječ. Moguće je da je Pavao patio od neke bolesti s jakim i nepredvidivim napadajima. Neki će tu prepoznati i jak otpor što su ga Židovi pružali kršćanskoj vjeri, no čini se da je tu riječ ipak o nekom tjelesnom »trnu«. Pavao je triput molio Gospodina da to zlo odstupi od njega, no Božji je odgovor: »Dosta ti je moja milost jer snaga se u slabosti usavršuje.« Pavao je tu ideju već izrekao slikom o glinenim posudama u kojima »imamo blago« te ona »izvanredna snaga bude očito Božja, a ne od nas«. U svojoj Prvoj poslanici Korinćanima bio je još jasniji: »Ta gledajte, braćo, sebe, pozvane: nema mnogo mudrih po tijelu, nema mnogo snažnih, nema mnogo plemenitih. Nego lude svijeta izabra Bog da posrami mudre, i slabe svijeta izabra Bog da posrami jake; i neplemenite svijeta i prezrene izabra Bog, i ono što nije, da uništi ono što jest, da se nijedan smrtnik ne bi hvalio pred Bogom.« Pavao tako opravdava svoju slabost. Nije on taj koji mora svjedočiti za Boga, nego Bog svjedoči za njega.

Evandjelje: Mk 6,1-6

Nije prorok bez časti doli u svom zavičaju.

Čitanje svetog Evandjelja po Marku

U ono vrijeme:

Isus dođe u svoj zavičaj. A doprate ga učenici. I kada dođe subota, poče učiti u sinagogi. I mnogi što su ga slušali preneraženi govorahu:

„Odakle to ovome? Kakva li mu je mudrost dana? I kakva se to silna djela događaju po njegovim rukama? Nije li ovo drvodjelja, sin Marijin, i brat Jakovljevi, i Josipovi, i Judini, i Šimunovi? I nisu li mu sestre ovdje među nama?“

I sablažnjavahu se o njega.

A Isus im govoraše:

„Nije prorok bez časti doli u svom zavičaju i među rodbinom i u svom domu.“

I ne mogaše ondje učiniti ni jedno čudo, osim što ozdravi nekoliko nemoćnika stavivši ruke na njih. I čudio se njihovoj nevjeri.

Riječ Gospodnja

Isus se vraća u svoj zavičaj, to jest u Nazaret, a uz njega su i njegovi učenici. Marko uvijek kad govori o učenicima podsjeća na nasljedovanje učitelja, pa i na tom mjestu učenici »prate«, »slijede« Isusa. U subotu on ulazi u sinagogu, prema ustaljenom židovskom običaju, te ondje propovijeda. Ne treba u tome gledati ništa čudno, nego sasvim normalnu priliku. Svakomu je dostojnomu članu zajednice moglo biti ponuđeno da, nakon čitanja Zakona i Proroka, protumači okupljenima Božju riječ. Prva reakcija slušatelja na Isusov govor sasvim je pozitivna: bili su »preneraženi«. No odmah nakon toga slijede prigovori izrečeni kroz pet pitanja. Prva tri pitanja odnose se na Isusovu djelatnost: prvo izriče općeniti sud o Isusu, drugo se pitanje odnosi na sadržaj njegova nauka, a treće na narav njegovih čudesnih djela. Zadnja dva pitanja odnose se na Isusovu rodbinu. Poznavanje rodbine Isusovim sumještanima onemogućuje pristup njegovu nauku i prepoznavanje njegovih djela. Govor o Isusovoj braći i sestrama potaknuo je kroz kršćansku povijest žive diskusije koje se odnose na Marijino djevičanstvo nakon Isusova rođenja. Govor o Isusovoj obitelji, međutim, nije poanta te perikope, nego je to vjera i prihvaćanje Isusova nauka. Stoga Isus i navodi izreku: »Nije prorok bez časti doli u svom zavičaju i među rodbinom i u svom domu«, te se čudi »njihovoj nevjeri«. Nevjera će biti pobijeđena i kod samih učenika tek po Isusovu uskrsnuću.

Drugo čitanje i Evandjelje: Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr>

I čudio se njihovoj nevjeri

U ovom čitajućem tekstu, koji je dio homilije, upotrebljavamo riječi koje su u izvornom tekstu istaknute. U ovom slučaju riječi su: čudio se, nevjeri, i čudio se njihovoj nevjeri. Ovo je dio homilije iz 14. nedjelje kroz godinu, 1. čitajući. U ovom tekstu, koji je dio homilije, upotrebljavamo riječi koje su u izvornom tekstu istaknute. U ovom slučaju riječi su: čudio se, nevjeri, i čudio se njihovoj nevjeri. Ovo je dio homilije iz 14. nedjelje kroz godinu, 1. čitajući.

U ovom čitajućem tekstu, koji je dio homilije, upotrebljavamo riječi koje su u izvornom tekstu istaknute. U ovom slučaju riječi su: čudio se, nevjeri, i čudio se njihovoj nevjeri. Ovo je dio homilije iz 14. nedjelje kroz godinu, 1. čitajući.

Lakše je prihvatiti čudo koje se dogodilo negdje daleko, na nekome drugome. Zar da k meni dođe Gospodin! Radije bismo vidjeli Božji dolazak popraćen sa silnim znakovima na nebu, pomrčine sunca, padanje zvijezda, potresi na zemlji, pomicanje svega. Ali blagi pohod Gospodina baš nam nije po volji. Slični smo Nazarećanima. I nama treba netko drugi, viši, a ne taj Dječak koji je trčao kroz naše djetinjstvo, ne taj Mladić koji je s nama odrastao, ne taj Radnik koji se znojio ljudskim znojem. Ne bismo za spasitelja nekoga na koga smo se naviknuli, jednoga od nas, toliko običan, a opet poseban i uzvišen. Običan, da bi rado posumnjali u njegovu moć, a svet toliko da nam se čini nedostižan. Svoju vjeru trebamo poznavati, ali Isusa nikada ne možemo dovoljno upoznati.

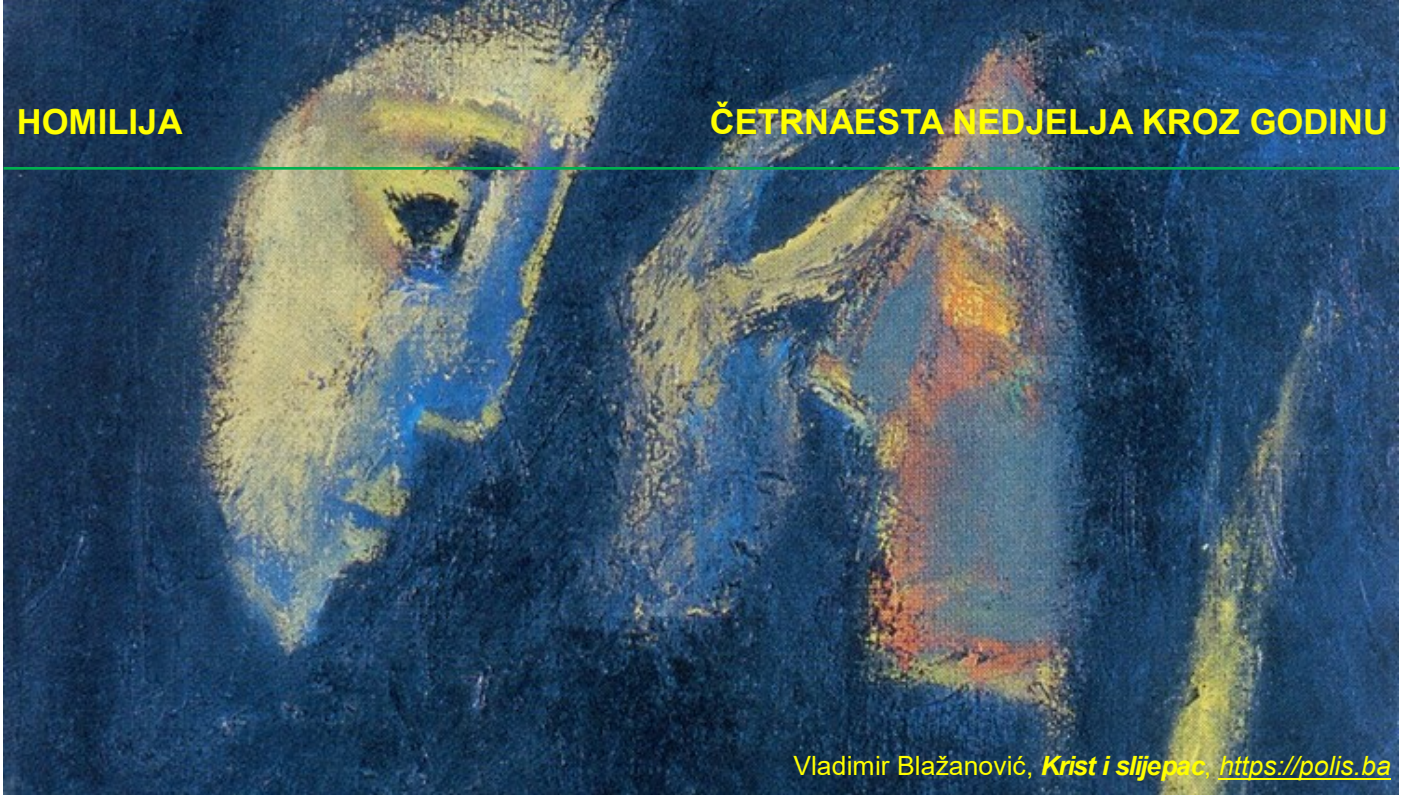
Isusov pohod Nazaretu je svojevrsan ispit istinskog prihvaćanja evanđelja, istinskog prepoznavanja Sina Božjega. Ovo je model duhovnog razlučivanja prave pobožnosti i isforsirane svetosti.

Neki kršćani se zanesu raspravom o političkim pitanjima, prirodnim katastrofama, antikristu, posljednjim vremenima i apokalipsi. I umjesto da se približe Isusu i

njegovoj poruci, dođe do još više udaljavanja. Teško je biti Isusov sljedbenik jer to zahtijeva žrtvu, poniznost, služenje, strpljenje, oprost i mnogo, mnogo ljubavi.

Može biti iskušenje, i lakše je fokusirati se na određene dijelove Biblije koji ne zahtijevaju izdržljivost, koji su privlačni, koji privlače više pažnje na sebe i koji nas uzbuđuju. Pa onda neki naši stvore „kršćansku platformu“ s koje na sve druge ispaljuju rafale i plotune. To baš može zavesti, može postati strast. Politički program, društvena korist, moralna praksa ili određeno teološko uvjerenje može onda postati centar naše vjere nadilazeći Isusovu zapovijed ljubavi prema bližnjemu kao prema samome sebi. I onda imamo ljude koji se praktički bore do smrti oko stvari kao što su privatne objave, govor u jezicima, krštenje djece, nepogrešivost pape i ostale doktrine. Ove stvari nisu nužno loše. Svatko ima svoja uvjerenja o teološkim pitanjima, ali kada se ona stavljaju iznad Kristove ljubavi, to vodi u idolatriju.

Uvredljive slike političara, osude drugih, teške teološke rasprave i biblijski citati koji su izvađeni iz konteksta čine više lošeg nego dobra. Ne veličamo Boga objavljivanjem zajedljivog, površnog i uvredljivog sadržaja na našim profilima. Prije nego nešto objavimo dobro bi se bilo zapitati je li to istinito, korisno,

Vladimir Blažanović, *Krist i slijepac*, <https://polis.ba>

nadahnjujuće, potrebno i ljubazno? Odgovor na pitanje je li neki komentar motiviran ljubavlju Kristovom učinit će nama kršćanima mnogo dobra i sačuvati od mnogih nepromišljenih reakcija.

Lako je govoriti o Bogu, raspravljati o teološkim pitanjima i objavljivati o vjeri na raznim komunikacijskim platformama. Ali pravi Isusovi sljedbenici, trebaju riječi pretvarati u djela. Moramo prakticirati ono što propovijedamo. Nažalost, mnogi kršćani govore o ljubavi Kristovoj, a nigdje Isusa. Otišao iz Nazareta čudeći se njihovoj nevjeri. Kad svijet uoči da nema Isusa, jednostavno prestane slušati. Ti problemi nastaju upravo zbog nerazmatranja i nedostatka dijaloga. Ne mogu se odbaciti brojne razlike među ljudima. Bog nas je stvorio različite. Kršćanstvo je elitni stalež, ali nije ekskluziva. Isus nije ničiji monopol, čak ni Crkveni.

Veoma je važno razlikovati Krista i kršćansku kulturu, jer to nije isto.

Kršćanstvo je zasnovano na Isusu. Kad sve drugo podbaci, moramo učiniti sve kako bismo nasljedovali Kristov život - voljeti svijet oko nas koliko god možemo.

Kad sam slab, kaže Pavao, onda sam jak. Ne zbog svoje spretnosti i oholosti, nego zbog Kristove snage u meni. Njemu neka je slava.

Vjera

Za mene vjera prije svega znači sposobnost da sve u svome životu povežem s Bogom, a u konačnici i da uvijek budem povezan s transcendentnim i s tlom na kojem stojim, sa sobom i s ljudima koji su se zaustavili kraj mene kako bi se sreli sa mnom i u tom susretu pronašli vlastiti oslonac.

Vjera znači istupiti iz vrtloga vremena kako bismo u njemu našli čvrsti oslonac. Vjerovati znači izići iz vrtloga da bismo našli čvrsto tlo na kojemu možemo graditi kuću svog života koja se neće srušiti. Ako sam ustrajan u vjeri, mogu uspostaviti dobar odnos s Bogom, u kojem jesam, ali i odnos sa sobom i s drugim ljudima.

Ako vjerujemo da će nešto dobro završiti, da će nam Bog podariti uspjeh, tada to zacijelo ima djelotvornost. Često doživljavamo da se ostvaruje ono što vjerujemo. Ali vjera nije neka magična sila, koja čarobno stvara ono u što vjerujemo.

Prorok čovjek i glas Božji

Proroci i oni koji misle da to jesu

Osim proroka u pravom smislu – kao čovjeka koji prenosi Božju poruku, kroz povijest su se javljale i osobe koje su naziv proroka stekle proričući neposrednu ili daljnju budućnost neke osobe ili povijesne prilike. Proročanstvo je samo po sebi tema koja je zanimljiva popularnoj kulturi, zbog čega smo u konture njegove povijesti upućeni i mimo biblijske tematike.

U eri antičke Grčke središnje mjesto zauzima Pitija, koja je proricala budućnost tako što je u transu izricala dvosmislene rečenice. Povjesničari smatraju da je upravo zbog koncepta potencijalno dvostrukoga značenja proroštva u svoje vrijeme bila izrazito popularna te su joj vjerovali različiti istaknuti ljudi onoga vremena, koji su joj se obraćali uoči donošenja važnih odluka i bitaka. Glasoviti je primjer njezina proroštva: »Ibis redibis nunquam peribis in bello« (Ići ćeš, vratiti se ne ćeš u ratu poginuti), s kojim se većina gimnazijalaca susrela na nastavi latinskoga, a ilustrira njezin dvosmislen izričaj.

Idući snažan i poznat »prorok« u širem smislu bio je Nostradamus, koji je živio u 16. stoljeću. Najpoznatija istaknuta osoba

koja se za njegova života obraćala Nostradamusu bila je kraljica Katarina Medici. Nostradamus je navodno predvidio sve uspjehe i tragedije koje su »dopale« poznatu kraljicu za njezina života. No istraživači koji su proučavali Nostradamusove spise smatraju da je on predvidio različite događaje iz njemu daleke budućnosti, poput uspona Napoleona na vlast, pojave Hitlera i ostalih diktatora 20. stoljeća te izuma novih razornih oružja poput atomske bombe, pa čak i raspad Jugoslavije. No i njegova su proroštva u najmanju ruku dvosmisljena, a dobrim dijelom i nejasna, zbog čega im se nerijetko pridaje preveliko značenje i smisao.

U suvremeno doba, zbog razvoja medijskih tehnologija, možemo upoznati različite »proroke«, koji se predstavljaju i kao prenositelji Božje poruke i kao proricatelji budućnosti. Oni većinom određuju datume kada će se dogoditi smak svijeta, formiraju različite teorije zavjera, a osim kratkotrajne zabave, njihovo značenje ne prelazi važnost koju pridajemo drugim oblicima »proricanja budućnosti«, poput horoskopa. No premda su nekima »zabavni«, oni mogu biti potencijalno opasni zbog toga što ljude navode na praznovjerje, a ponekad im tjeraju strah u kosti, što može dovesti do raznih loših posljedica.

Marc Chagall, *Prorok Izaija*, <https://www.glas-koncila.hr>

Dar nije ljudski, dar je Božji

»Težite za ljubavlju, čeznite za darovima Duha, a najvećma da prorokujete« (1 Kor 14, 1) govori sveti Pavao, naglašavajući, kao i uvijek, važnost Duha Svetoga i njegovih darova, a posebice dar proroštva. U biblijskom smislu prorokovati znači govoriti u Božje ime. Prorok (lat. propheta, grč. profetes, hebr. nabi) Božji je glasnogovornik. Fra Josip Ikić za »Svjetlo riječi« piše da je prorok prenositelj Božje poruke koja se može odnositi na prošlost, sadašnjost ili budućnost, za razliku od poganskih proroka koji proriču samo buduće događaje.

Dar proroštva danas se često rabi u molitvenim zajednicama, na duhovnim obnovama te najčešće prilikom propovijedi na misi, kaže fra Josip, kada je ona izravan govor Boga slušačima propovijedi. Biblija je prepuna svjedočenja proroka te govora o proroštvu. Da proroštvo nije (samo) proricanje budućnosti, nego živa riječ kroz koju se izliva Božja ljubav na slušatelja, dokazuje i sveti Pavao u Prvoj poslanici Korinćanima (14,3) gdje piše: »Naprotiv onaj koji prorokuje, govori ljudima: uzdiže ih, opominje i tješi.« Proroci i oni koji imaju dar prorokovanja izgrađuju Crkvu (1 Kor 14, 4), upućuju na Božje milosrđe i ljubav (KKC

218), no isto tako i naviještaju ono što Bog želi da se u budućnosti dogodi (KKC 2115). Taj dar nije namijenjen samo za posebne, svete ljude, nego za sve koji su kršteni u Duhu Svetom i koji se otvaraju njegovu djelovanju i iskreno čeznu za tim darom.

Važno je naglasiti da dar proroštva traži veliku odgovornost i budnost. Oni koji ga imaju trebaju dobro oslušivati Božji glas i razlikovati ga od svojih podsvjesnih želja ili od poticaja Zloga. Stoga s proroštvom treba biti oprezan i razgovarati sa svećenicima kako bi se vidjelo jesu li u skladu s biblijskim učenjem, kao i s crkvenim naučavanjem i učiteljstvom Crkve.

Proroci u drugim religijama

Kad nije bilo svećenika da naviještaju Božju riječ, svijetom su hodali budući sveti i ljudi koji su poslani da budu tumači i vjesnici Božje riječi, odnosno da vode narod prema spasenju. U kršćanstvu i židovstvu imamo velike i male proroke, s kojima smo svi dobrim dijelom upoznati. No u nekim drugim religijama proroci se tako ne nazivaju, a neke religije nisu ih ni imale.

U islamu je vjerovanje u Alahove proroke četvrta istina vjere. Doduše, riječ »prorok« kod muslimana se i ne rabi jer smatraju da

su to ljudi koji proriču budućnost pa se rabi riječ poslanik. Alahovi poslanici došli su s misijom da ljude izvedu na pravi put, da zalutale narode vrate k istini. U Kuranu je spomenuto 25 proroka, ali vjeruje se da je Alah poslao mnogo više poslanika. Vjeruju da je prvi bio Adam te da je najviše poslanika bilo poslano Židovima, ali su ih oni većinu prognali ili ubili.

Budisti nisu vjerovali u proroke jer oni ne vjeruju u Boga, nego u mističnu silu. Mnogi smatraju da je Buda zapravo glavni prorok, ali on sebe nije smatrao prorokom – on je utemeljio budističku religiju. U svim se religijama pojavljuju i lažni proroci koji se predstavljaju kao »novi mesije«, a i sam je Isus mnogo puta upozoravao na njih. Danas postoje mnogi na koje svijet gleda kao na proroke, ali sami trebamo razlučiti tko je zapravo poslan od Boga, a tko je onaj koji na Božjem imenu želi »zaraditi poene« – da ne kažemo novac – za ovozemaljski život.

Pravi je onaj koji izgara za istinu

Biblijsku povijest obilježili su brojni proroci i njihova proročanstva koja su nam, među ostalim, navijestila dolazak Božjega Sina među nas ljude. Upravo je rođenje Isusa Krista bilo događaj koji je obilježio ljudsku povijest razdvojivši vremensku lentu na razdoblje prije i poslije njegova rođenja, a proroci su bili ti koji su nam omogućili da naši daleki predci upoznaju radosnu vijest koju mi i danas živimo.

Proučavajući velike proroke tijekom čitave kršćanske povijesti, možemo zaključiti da je njihov život uvijek pratilo progonstvo, koje je često rezultiralo i smrću. Proroci su uvijek bili neshvaćeni jer su znali i mogli vidjeti ono što drugi nisu. Razlog njihova progonstva leži i u činjenici da su uvijek odvažno i

hrabro naviještali istinu ma kako god ona neugodna bila. Upravo su za navještaj Božje istine, poziva na poštovanje Božjega zakona i iskazivanje slave Bogu bili spremni prinijeti i vlastiti život. Crkva naglašava da je upravo vjerodostojnost znak prepoznavanja pravoga proroka. Pravi prorok, prema mišljenju pape Franje, nije samo sposoban govoriti, nego i plakati nad narodom koji je napustio Boga i istinu te će za spasenje svoga naroda biti spreman u opasnost dovesti i svoj život. Iako su proroci poput Izaije, Jeremije, Mojsija ili pak Ivana Krstitelja živjeli prije nekoliko tisuća godina, Crkva ističe da su nam i danas potrebni proroci, a na to smo proroštvo pozvani svi. Međutim, treba istaknuti da pravo proroštvo ne znači biti siromašan, neprihvaćen i odbačen, nego vjerodostojno živjeti evanđelje i pozivati druge na evanđeoski život.

»U tebi mora gorjeti ono što u drugima želiš zapaliti«, riječi su svetoga Augustina koje nam poručuju kako razlučiti prave od lažnih proroka. Pravi će prorok izgarati za ono što govori, a papa Franjo poručuje da će Crkva ići onoliko naprijed koliko je u njoj prisutna proročka služba.

Četiristo godina proročke šutnje do Isusa

Proroci o kojima čitamo u Svetom pismu uvijek su iznimni pojedinci koji su bili spremni svjedočiti svoju vjeru do kraja. Svatko je od njih bio spreman odreći se svoje svakodnevice, odbaciti svoj dotadašnji način života i zanimanje i u potpunosti se posvetiti prenošenju Božje riječi.

O prorocima smo kroz godine mnogo čitali, i mnogo puta čuli imena Daniela, Ezekijela, Jeremije i Izaije – tzv. »velikih

starozavjetnih proroka«, a njihova su naučavanja, proroštva i prispodobe iz njihova života bili prisutni kako u našim vjeronaučnim nastavnim materijalima tako i na misnim slavljima. No oni nisu bili prvi proroci Staroga zavjeta, a sasvim sigurno – ni jedini.

U biblijskom kanonu tako razlikujemo dvanaest »malih« proroka: Hošea, Joel, Amos, Obadija, Jona, Mihej, Nahum, Habakuk, Sefanija, Hagaj, Zaharija i Malahija te spomenuta četiri »velika«. Prvim prorokom Staroga zavjeta smatra se Mojsije, a u biblijskom se kanonu kao prvi »mali« prorok Staroga zavjeta navodi prorok Hošea, čije ime znači »Gospodin spašava«. Hošea je također jedini »mali prorok« koji potječe iz Sjevernoga kraljevstva. Jonina priča pokušaja bijega od Božjega poslanja i put kroz utrobu goleme ribe vjerojatno je najpoznatija priča o »malim« prorocima. Malahija se navodi kao posljednji od malih proroka, a njegova je knjiga i posljednja proročka knjiga Staroga zavjeta. A onda nakon Malahije gotovo je 400 godina prošlo do pojavljivanja idućega u nizu proroka – sv. Ivana Krstitelja, i nakon njega najvećega proroka među svima, Isusa Krista, Boga i čovjeka.

»Bog se smilovao«

Sve u vezi s Ivanom Krstiteljem je sveto, a to je najavljeno još i prije njegova rođenja kada je anđeo Gospodnji navijestio Zahariji da će dobiti sina. »Mnoge će sinove Izraelove obratiti Gospodinu, Bogu njihovu. Ići će pred njim u duhu i sili Ilijinoj da obrati srce otaca k sinovima i nepokorne k razumnosti pravednih te spremi Gospodinu narod pripravan« (Lk 1, 16-17).

Sveti Luka napisao je izvještaj o Ivanovom rođenju, ali najavljuje i spasenje naroda. Samo ime Ivan u hebrejskom »Johannan« znači »Bog se smilovao«. Smilovao se svomu narodu kada mu je nakon dugo vremena poslao Ivana, velikoga proroka, Isusova rođaka i preteču.

Kod Ivanova rođenja njegov je otac progovorio nakon devet mjeseci, a i njemu se Bog smilovao i vratio mu dar govora. Nakon Ivanova rođenja, kako piše Luka: »I koji su god čuli, razmišljahu o tome pitajući se: 'Što li će biti od ovoga djeteta?' Uistinu, ruka Gospodnja bijaše s njime« (Lk 1, 66). Ivan je svoj život proveo u pustinji propovijedajući velikim masama, prorokujući i iščekujući Spasiteljev konačan dolazak.

Marko se pak u svom evanđelju poziva na proroka Izaiju. »Pisano je u Izaiji proroku: Evo šaljem glasnika svoga pred licem tvojim da ti pripravi put. Glas više u pustinji: Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze! Tako se pojavi Ivan: krstio je u pustinji i propovijedao krst obraćenja na otpuštenje grijeha. (...) I propovijedao je: Nakon mene dolazi jači od mene. Ja nisam dostojan sagnuti se i odriješiti mu remenje na obući. Ja vas krstim vodom, a on će vas krstiti Duhom Svetim« (Mk 1, 1-8). Svojom riječju i svojim djelima stalno je najavljivao Isusov dolazak, pripremajući narod za to, krsteći ih i ispovijedajući. Ipak, Ivan je mnogo više od proroka, on je preteča, nagovjestitelj, priprematelj i mučenik, Isusov prethodnik. Koji je to svoje poslanje prihvatio u poniznosti i u tome nam može biti primjer.

Pripremili: M. Erceg, L. Glasnović, F. Hrnčić, K. Jakobović, M. Labaš, Z. Medak,
<https://www.glas-koncila.hr>

Mali vjeronaučni leksikon

Otkupljenje

Otkupljenje, latinski *redemptio*, u kršćanstvu, oslobođenje čovjeka od grijeha, smrti i pakla te ponovna uspostava zajedništva s Bogom Kristovim posredstvom. Naziv je vezan uz otkup roba novcem (hebr. padah, gd'al). Potječe iz Staroga zavjeta, gdje Jahve spašava (otkupljuje) izabrani narod iz egipatskoga i babilonskog sužanjstva.

U Novom zavjetu taj se pojam produhovljuje u milosnome i eshatološkom smislu pa se vjeruje da je Isus Krist svojim utjelovljenjem, smrću i uskrsnućem Otkupitelj čovječanstva. U kršćanskim crkvama i njihovim teologijama otkupljenje je središnja vjerska istina, ali se ona tumači na različite načine.

U patrističkoj teologiji prevladavaju dva stava o otkupljenju.

U zapadnih crkvenih otaca otkupljenje je shvaćeno kao žrtva koju je Krist prinio za grijeh čovječanstva. U takvo shvaćanje žrtve Anselmo Canterburvjski unio je pojam zadovoljštine ili satisfakcije. Beskrajna uvreda koju je čovjek grijehom nanio Bogu može se popraviti samo beskrajnom zadovoljštinom, smrću na križu utjelovljenoga Božjeg Sina. Sve do nove teologije takvo je tumačenje otkupljenja prevladavalo u Katoličkoj crkvi.

Istočni crkveni oci otkupljenje shvaćaju kao pobožanstvenjenje (teoza) čovjeka, a ono se zbilo utjelovljenjem Riječi. Takvu poimanju strano je juridičko shvaćanje otkupljenja zapadne teologije. U pravoslavlju je prihvaćeno učenje istočnih crkvenih otaca o otkupljenju.

M. Luther i J. Calvin odbacuju pojam zadovoljštine iz otkupljenja i naglasak stavljaju na opravdanje milošću. Socijanisti i unitaristi zabacuju pojam Kristove krvne žrtve na križu pa smrt Kristovu shvaćaju samo egzemplarno, kao primjer. Dijalektička teologija (K. Barth) u poimanju otkupljenja vraća se reformatorima.

U novijoj katoličkoj teologiji sve se više osjeća utjecaj istočnih crkvenih otaca. Manje se ističe žrtveno obilježje otkupljenja, osobito zadovoljština, a više se naglašava pobožanstvenjenje čovjeka, koje se zbilo utjelovljenjem Božje Riječi

O Vjeri

A stari svećenik reče: Govori nam o Vjeri.

A on odvrati:

Zar sam danas o čemu drugom govorio?

Nije li vjera sve stvari i svaka misao,

A i ono što nije stvar ni misao, nego čuđenje i iznenađenje, koje uvijek niče u duši, čak dok ruke tešu kamen ili napinju krosnu?

Tko može odvojiti svoju vjeru od svojih čina, ili svoje vjerovanje od onoga što ga zanima?

Tko može rasprostrijeti svoje sate preda se i reći: 'Ovo je za Boga, a ovo za mene; Ovo mi je za dušu, a ovo za tijelo?'

Svi su vaši sati krila što lepeću kroz prostor od bića do bića.

Tko nosi svoju čudorednost drukčije nego kao najbolju odjeću, bolje da bude gol.

Vjetar i sunce neće mu razdrijeti kožu.

A tko određuje svoj smjer pomoću čudoređa, zatvara svoju dušu-pticu u krletku.

Najslobodnija pjesma ne dolazi kroz zasune i žice.

A komu je obožavanje prozor, da ga otvori ili zatvori, još nije posjetio kuću svoje duše, čiji su prozori od zore do zore.

Svagdašnji je vaš život vaš hram i vaša vjera.

Kad god u nj ulazite, ponesite sve sa sobom.

Ponesite plug, viganj, čekić i lutnju,

Ono što izradiste za nevolju ili za radost.

Jer, u sanjarenju se ne možete dići iznad svojih postignuća ni pasti ispod svojih propusta.

I povedite sa sobom sve ljude:

Jer, u slavlju ne možete poletjeti iznad njihovih nada niti se poniziti ispod njihova očaja.

I ako biste da upoznate Boga, ne budite zato odgonetač zagonetaka.

Radije gledajte oko sebe i vidjet ćete ga gdje se igra s vašom djecom.

I pogledajte u prostor: vidjet ćete ga gdje hodi po oblaku, pružajući ruke s munjama i spuštajući ih s kišom.

Vidjet ćete ga gdje se smiješi u cvijeću, a onda podiže i njiše svoje ruke s drvećem.

Sveti Benedikt

Sveti Benedikt – duhovni velikan i jedan od otaca zapadne kulture

“Bio je muž časna života, milošću i imenom Benedikt - Blagoslovljen”.

Ovim riječima započinje svoj govor o Benediktu sveti Grgur Veliki, papa, u II. knjizi Dijaloga, koja nam je uz Pravilo dokument i izvor podataka o Benediktovu životu i djelu.

Benedikt je rođen oko 480. u Nursiji, Umbrija, kao dijete dobrostojeće obitelji. Tradicija uz njega spominje i njegovu sestru blizanku svetu Skolastiku.

U blizini njegova rodnog grada u Kastorijanskoj dolini u špiljama je živjelo nekoliko monaha o kojima nam svjedoči Grgur Veliki u I. knjizi Dijaloga, tako da je vjerovati kako Benedikt već u ranoj dobi dolazi u dodir s monasima i upoznaje se s monaškim životom.

Poslan je na studije u Rim. U gradu kao i u cijelom Carstvu bilo je to vrijeme burnih događanja. Carstvo sve više slabi, vladaju nered, nesigurnost i iskvarenost. No nije sve bilo samo negativno. Benedikt je živeći i studirajući u Rimu sigurno imao prilike vidjeti i upoznati crkveni život te oblike monaškog života koji su u Rimu u to vrijeme postojali.

Od poroka svijeta i svjetske mudrosti (kako kaže Grgur Veliki), Benedikt bježi ali ne u pustinju; odlazi u Affile, gradić udaljen 50 km od Rima, živjeti asketskim životom.

Ne želeći slavu svijeta, koja mu se nudi nakon njegova prvoga čuda, već samo i posve omiljeti Bogu, ostavlja Affile i traži samoću u dolini Aniene, u Subiacu. Uz pomoć monaha Romana započinje u jednoj špilji svoj monaško-pustinjački život u pokori i askezi.

BeneTri se godine bori s demonima, napastima, sa samim sobom; moli se i trapi. Ovako misli živjeti zauvijek.

Gospodin ima s Benediktom drugačije planove. Na ustrajne molbe obližnje zajednice, koja ga zbog njegova svetog i pokorničkog života želi za opata, napušta pustinjački život i započinje život cenobite i oca monaha. Taj prvi pokušaj završava neuspjehom. Ona ista zajednica koja ga je jednodušno htjela za poglavara, zbog stege i reda koje Benedikt pomno pazi i čuva, odluči ga otrovati. Sveti Benedikt blagoslovom otklanja ovu zamku sotone i vraća se “na mjesto svoje ljubljene samoće...” (Dijalozi II, 3).

Molitva sv. Benediktu, zaštitniku Europe

Sveti Benedikte, koji si životvornom riječju svoga Pravila i neumornom revnošću svojih učenika preobrazio Europu u blagoslovljenu zemlju kršćenske vjere i jedinstva; koji si odgojio ljude i narode za djela ljubavi i blagodat mira; koji si otkrio ljepotu i dostojanstvo ljudskog napretka nadahnutog evanđeljem, vrati se Europi i svijetu svijetlom svojih ideala. Vrati današnjim pokoljenjima smisao za Krista i poslušnost njegovim riječima. Budi nam i danas blizu svojim nebeskim zagovorom da Europski narodi nađu i sačuvaju putove reda, pravednosti i bratskog zajedništva.

No njegova svetost i krepostan život nastavlja privlačiti mnoge koji žele živjeti pod njegovim vodstvom i služiti svemogućem Bogu. Gradi tada u Subiacu u Sublacenskoj dolini dvanaest malih samostana, svaki sa svojim poglavarom, a opet su svi ovisni o njemu. U ovome možemo prepoznati utjecaj istočnog monaštva koje je Benedikt dobro poznao.

Tijekom godina sazrijeva u svetom Benediktu drugačiji ideal organizacije zajedničkog (cenobitskog) života. Odlazi iz Subiaca i 529. dolazi na Montecassino gdje gradi veliki samostan, kao jedinstvenu cjelinu, za brojčano veću zajednicu. Benedikt je uvjeren kako se u svakodnevnom životu u srcu zajednice može naći Boga, konačni cilj našeg traženja. Upravo u zajednici, kroz ustrajnost do kraja, ostvaruje se u svakom monahu uskrasno otajstvo Krista.

Za svetog Benedikta poniznost je sinonim monaškog života. Sv. Benedikt svojim monasima poniznost predstavlja kao put potpunog predanja po kojem krepost postaje radošću, a Bog izlijeva svoju milost te dušu uzdiže k sebi i vodi u vječni život.

Monah je kršćanin koji se daruje, koji se, prihvativši Božji dar zvanja, posve predaje Bogu da ga on vodi putem poniznosti, putem koji vodi od straha ka savršenoj ljubavi.

Ime "monah" dolazi od grčke riječi monos, što znači "sam" i "jedan". Prema tome su nastala i dva značenja monaškog imena. Neki oci, npr. sv. Jeronim, tumačili su da je

monah onaj tko živi sam, sam s Bogom; dakle monah je eremit-pustinjak. Drugi su oci, osobito sv. Augustin, povezivali monaško ime s jedinstvom: monah živi u zajednici s braćom, ali svi su "jedno srce i jedna duša". Monasi koji žive u zajednicama zovu se "cenobiti" (koinos = zajednički + bios = život).

Benediktinski red je jedan od najstarijih crkvenih redova na kršćanskome Zapadu. Iznjedrila ga je najranija monaška tradicija prvih stoljeća Crkve, a utemeljio sveti Benedikt. Nakon prvih monaških zajednica kod Subiaca, 529. godine osnovao je poznati samostan na Montecassinu. Red se odatle ubrzo proširio po cijeloj Europi.

Prvi benediktinski monah koji je došao u Hrvatsku bio je opat Martin. Prikupljajući moći kršćanskih mučenika došao je u dodir i s hrvatskim narodom. Nakon njega, na poziv hrvatskih vladara, dolaze i drugi benediktinski monasi. Osnivaju brojne opatije u kontinentalnim, a još više u primorskim dijelovima Hrvatske. Kao ljudi pismenosti i kulture, monasi i njihove zajednice, uživali su veliki ugled kod hrvatskih knezova i kraljeva. No stjecajem raznih povijesnih okolnosti, mnogi su njihovi samostani u sljedećim stoljećima prestali djelovati. Danas u Hrvatskoj, uz osam ženskih benediktinskih opatija, postoji i jedna muška benediktinska zajednica, priorat Čokovac kod Tkona na otoku Pašmanu.

NAŠI POKOJNI

ZDRAVKO RITTGASSER,

PU osječko - baranjska, Tenja, 7. srpnja 1991.

DAMIR HORNUNG,

PU virovitičko - podravska, Tenja, 7. srpnja 1991.

FRANJO JUSUP,

PU virovitičko - podravska, Tenja, 7. srpnja 1991.

ĐURO KIŠ,

PU osječko - baranjska, Tenja, 7. srpnja 1991.

PEJO KOPLJAR,

PU zagrebačka, Kupa, 7. srpnja 1991.

ZDENKO KERESMAN,

PU zagrebačka, 7. srpnja 1993.

ILIJA LUKIČIĆ,

PU vukovarsko - srijemska,, 7. srpnja 1995.

GORAN ŠTIPAK,

PU vukovarsko - srijemska, Ilok, 9. srpnja 1991.

JERKO BUKIĆ,

PU osječko - baranjska, Aljmaš, 9. srpnja 1991.

IVICA JURICA,

PU zadarska, Zeleni Hrast, 10. srpnja 1991.

IVICA REPUŠIĆ,

PU osječko - baranjska, Osijek, 11. srpnja 1991.

DRAGUTIN ZDORC,

PU zagrebačka, 11. srpnja 1993.

MARIO BOŽIĆ,

PU požeško - slavonska, Pakrac, 11. srpnja 1994.

DRAŽEN KNAPIĆ,

PU virovitičko - podravska, Virovitica, 12. srpnja 1991.

HRVOJE ČOVO,

PU splitsko - dalmatinska, Velebit, 12. srpnja 1993.

VLADIMIR PAROPATIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Glina, 13. srpnja 1991.

POČIVALI U MIRU!

Molitva za dar molitve

Pomozi mi, Bože, da se susretnemo kao slobodne osobe. Pohodi me, da ti dođem kakav jesam. Oslobodi me mojih lažnih veličina, mojih krivih skromnosti, mojih istina i zabluda o meni, mojih slika i prilika, mojih uloga i poziva. Daj da stanem, da kleknem preda te – gol golcat – onakav kakav jesam u tvojim očima. Oslobodi me od mene sama za susret s tobom. Nauči me biti ja. Nauči me moliti.

Pomozi mi, Bože, da tebe susretnem kakav ti jesi. Ne poznajem te niti ljubim kako valja. Očisti moje iskrivljene slike o tebi. Neka se isprave misli moga prijašnjega iskustva o tebi. Neka se moje stare molitve obijele u tvome svjetlu, veliki Bože. Oslobodi me mojih idolskih ideja, Bože istiniti. Progovori, ne kroz knjige i moje misli i pisanje, niti kroz ono što sam pogrešno naučio i čuo o tebi. Pročisti svoje mjesto kod mene, jer sam tako ohol i kad ovo izgovaram.

A kada tebi dođem, a kada dođeš meni, oslobodi me od stvari koje me sputavaju, od briga koje me muče, od veselja koje nije pravo, od zanosa površnoga, od suze lažne. Donosim ti sebe. Uvedi red u moju svakodnevnicu. I daj da ušutim. Da ušute moji interesi, moje želje i poslovi. Ali neka to ne bude bijeg. Neka iz susreta s tobom i te stvari zadobiju svoje pravo mjesto. Osobito te molim da ušutim kako bih tebe čuo. Govori ti! Prekini me u riječi, jer ja ne znam stati. Vidiš da hoću iskočiti iz sebe. Riječi su moje postale mreža moje vlastite zapletenosti. I daj da ti zahvalim zbog tebe – ne lažno, ne zbog novoga dara, nego zbog tvoje dobrote.

Daj da uvijek iznova ćutim sebe grešnim. Ne iz straha, nego zato što to jesam. Daj da ne iskorištavam tvoju strpljivost, tvoje milosrđe. Daj da spoznam svoju mjeru, da se ne posilim. Osobito ne pred drugima. Vruće te molim da riječi prejaka suda ostavim tebi. Neka mi ne pada na pamet osuđivati moje bližnje. U trenu kada to hoću, ti stigni. Stigni i reci: Ne! I daj da uvijek budem radostan u susretu s drugima. Da slušam druge. Da im budem dio tvoga dobra. Za druge te molim, za meni drage, za meni nedrage. Neka im budem, neka mi budu tvoja slika, tvoj hram rukotvoreni, tvoje tijelo na zemlji. Pomozi mi da im budem stvarna pomoć zbog njih i zbog tebe.

I onda kad osjetim da je moja molitva neuslišana, daj da prepustim sve tvojoj volji. I onda kad sam umoran od molitve, i onda kad sam siguran da sam s tobom, ti dođi. Ne dopusti da upadnem u kušnju sumnje u tvoju nenazočnost. Budi i kada te ima! I kada te nema, budi! I kada mislim da kasniš i da nećeš doći, ti budi! Ti si Bog Otac i mojih neuslišanih molitava. O, daj da ne jurim za nemogućim. Da te ne molim za svašta. Da te ne miješam i ne spominjem ondje gdje ti nije mjesto. Daj da ti ostavim prostor i ondje gdje mislim da nemaš što tražiti.

Bože, susretnimo se već jednom, po tvojoj volji!